

Reactie CBL op internetconsultatie Ministeriële Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik

Leidschendam, 6 december 2021

De Regeling

Het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat werkt aan de voorbereiding van de Ministeriële Regeling kunststofproducten voor eenmalig gebruik. De Ministeriële Regeling heeft als primair doel het implementeren van EU-Richtlijn 2019/904. Doel van deze Richtlijn is vermindering van de effecten van bepaalde kunststof producten voor eenmalig gebruik op het milieu. In 2020 is het Besluit kunststofproducten voor eenmalig gebruik in consultatie geweest. De Regeling werkt enkele maatregelen in het Besluit nader uit gericht op consumptiereductie, uitgebreide producentenverantwoordelijkheid en monitor- en rapportageverplichtingen.

Reactie CBL

Circulaire economie en het terugdringen van zwerfafval zijn belangrijke onderwerpen in het duurzaamheidsbeleid van supermarkten. Zo hebben de leden van het CBL in het Brancheplan Duurzaam Verpakken afspraken gemaakt over onder andere de recyclebaarheid van verpakkingsmateriaal, recycleert in verpakkingen en het gebruik van de weggooiwijzer. Tevens zijn diverse CBL-leden aangesloten bij het Plastic Pact. Het CBL onderschrijft dan ook de doelstellingen van de richtlijn 2019/904. In deze reactie gaan wij in op de beschreven maatregelen betreffende consumptiereductie en de monitor- en rapportageverplichtingen (artikelen 2 en 4). Voor een reactie op de maatregelen gericht op de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (artikel 3) verwijzen wij naar de reactie van de Stichting Afvalfonds Verpakkingen.

Onderstaand lichten wij een drietal standpunten verder toe:

1. Invulling van de consumptiereductie maatregelen moet op een werkbare manier plaatsvinden met oog op het behalen van het maximale resultaat;
2. Een integrale aanpak is nodig in harmonie met bestaande initiatieven waarbij de invloed van de Regeling op andere duurzaamheids- en voedselveiligheidsonderwerpen in het vizier wordt gehouden;
3. Diverse elementen uit de Regeling behoeven extra duiding.

1. Een werkbare en resultaatgerichte invulling van de consumptiereductie maatregelen

De leden van het CBL zien het mogelijke nut van de voorgestelde consumptiereductie maatregelen om de effecten van kunststof producten voor eenmalig gebruik op het milieu te verminderen. Om via deze maatregelen te komen tot het wenselijke resultaat is het belangrijk aan een aantal voorwaarden te voldoen:

- Er moet gekeken worden naar een werkbare uitvoering van de maatregelen binnen de invloedssfeer van de betreffende partij. In de voorgestelde Regeling staat in artikel 2.1. dat aanbod van drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik voor consumptie ter plaatse niet meer mag plaatsvinden tenzij de exploitant een percentage voor hoogwaardige recycling gescheiden inzamelt. Uitgiftelocaties kunnen zich inspannen voor inzameling maar niet voor – al dan niet hoogwaardige – recycling. Het CBL verwacht dat de genoemde percentages slaan op inzameling en niet op (hoogwaardige) recycling. Graag ontvangen wij hier duidelijkheid over.
- In artikel 2.2 gaat de Regeling in op de beprijzing van drinkbekers en voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik aan de eindgebruiker bedoeld voor consumptie van drank of voedsel buiten de uitgiftelocatie. Ten behoeve van een gelijk speelveld pleit het CBL voor een vaste richtprijs die geldt voor alle exploitanten om invulling te geven aan de beprijzing. Daarnaast vindt het CBL het wenselijk dat de meerprijs betaald door de consument wordt gealloceerd door de betreffende exploitant zodat geborgd is dat deze inkomsten worden ingezet voor de doelstelling van de Regeling, bijvoorbeeld ter ondersteuning van de bewustwordingsmaatregelen in lijn met het nationaal bewustwordingsplan. Een allocatieplicht van deze middelen is daarbij noodzakelijk.

2. Het belang van een integrale aanpak

De transitie richting de circulaire economie, het verduurzamen van verpakkingen en producten en het terugdringen van zwerfafval zijn onderwerpen die op dit moment op nationaal en internationaal niveau zichtbaar zijn. Bijvoorbeeld via de Nederlandse en het Europese Plastic Pact, de Europese Green Deal en diverse multi-stakeholder initiatieven. Voor de leden van het CBL is het noodzakelijk dat deze initiatieven in harmonie met elkaar zijn en integraal worden benaderd. Daarnaast kunnen de maatregelen in de Regeling van invloed zijn op andere duurzaamheids- en voedselveiligheidsvraagstukken. De praktijk laat zien

dat deze thema's elkaar onwenselijk kunnen beïnvloeden. Hier moet nauwgezet aandacht voor zijn. Een aantal zaken zijn hierbij extra van belang:

- Diverse supermarkten en andere exploitanten verkopen producten niet enkel in Nederland maar ook in andere Europese lidstaten. Om de productielijn zoveel mogelijk te kunnen stroomlijnen is het belangrijk dat Nederland zich aan de zuivere implementatie van de Europese richtlijn houdt en in lijn blijft met andere omliggende Europese landen. Wij vragen de staatssecretaris deze harmonisatie te waarborgen en hier ook bij Europese collega's aandacht voor te vragen.
- Tevens is inhoudelijke afstemming nodig met bestaande duurzaamheidsinitiatieven om ervoor te waken dat de effecten van de Regeling geen tegengestelde werking hebben op uitkomsten van samenwerkingsverbanden zoals het Plastic Pact en actie voortkomend uit de Europese Green Deal.
- Supermarkten moeten voor diverse initiatieven rapporteren over de voortgang met betrekking tot het (duurzame) verpakkingsproces. Voor het CBL is het dan ook wenselijk dat er geen nieuwe rapportagestromen ontstaan en dat de nieuwe rapportage- en monitoringsverplichting voortkomend uit de Regeling wordt ondergebracht in bestaande structuren. Bijvoorbeeld de jaarlijkse rapportages voor de Stichting Afvalfonds Verpakkingen.
- De voorgestelde Regeling kan leiden tot een ontmoediging van het gebruik van plastic in verpakkingen en producten waardoor inzetten op andere materialen, zoals karton, aantrekkelijker wordt. In onze optiek moeten de duurzaamheidseffecten van deze mogelijke keuzes worden meegenomen. Andere materialen zoals karton zijn immers niet altijd de duurzaamste optie in het geval van voedselverspilling en de milieu-impact van de productie.
- Tot slot, het is essentieel dat de invloed van de maatregelen uit de Regeling op voedselveiligheid met prioriteit wordt meegenomen. Borging van voedselveiligheid moet immers te allen tijde plaatsvinden.

3. Verdere duiding van de Regeling

Tot slot behoeven enkele begrippen uit de regeling nadere duiding.

- In tabel 2 (*p. 16 nota van toelichting*) staan diverse voedselverpakkingen in scope van artikel 2 van de Regeling (consumptiereductie maatregelen). De positie van enkele verpakkingen is echter nog niet duidelijk:
 - In hoeverre wordt binnen de definitie van "eenmalig gebruik" rekening gehouden met portiegrootte? Verschilt dit bijvoorbeeld per productcategorie? En hoe geldt dit binnen productcategorieën; zit er bijvoorbeeld verschil in een verpakking cherrytomaatjes van 250 tegenover 500 gram?
 - Wat is de definitie van een portieverpakking voor de betreffende productcategorieën? (bijvoorbeeld: zuivel, vleeswaren, groenten, noten).
- Tevens is verduidelijking gewenst betreffende locaties:
 - Hoe is bepaald of een locatie bestemd is voor consumptie ter plaatse en dus onder artikel 2.1 valt? De toelichting van de begrippen "zaal, terras of terrein" is nog niet ingekaderd genoeg.
 - Vallen "hybride omgevingen" waar zowel *on the go* als ter plaatse consumptie plaatsvindt onder artikel 2.1? Zoals een tankstation waar koffie/maaltijd *to go* kan worden gehaald met een statafel of beperkte zitgelegenheid. CBL pleit ervoor dat deze locaties enkel vallen onder consumptie voor onderweg aangezien dit het primaire doel van de locatie is.
- Naast de wens om enkele begrippen toegelicht te krijgen horen wij ook graag de verwachting van het plan betreffende bewustwordingsmaatregelen dat producenten/producentenorganisaties op driejaarlijkse basis moeten indienen. Bijvoorbeeld aan welke criteria dit plan moet voldoen. Het is daarbij belangrijk dat de rapportagelast beheersbaar blijft en in relatie tot het doel van het plan, creëren van bewustwording bij de consument, wordt opgesteld.

Het CBL is van mening dat de Regeling een substantiële bijdrage kan leveren aan de vermindering van de effecten van bepaalde kunststof producten voor eenmalig gebruik op het milieu. Met bovengenoemde opmerkingen hopen wij een bijdrage te leveren aan een eenduidige en uitvoerbare Regeling.

Over het CBL

Het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel (CBL) behartigt de belangen van de supermarktbranche en foodservicebedrijven in Nederland. De levensmiddelenhandel draagt voor ruim 10% bij aan het Bruto Nationaal Product. De branche biedt werkgelegenheid aan ruim 300.000 mensen en is daarmee één van de grootste werkgevers van Nederland. Dagelijks doen vier miljoen consumenten hun boodschappen in supermarkten die het CBL vertegenwoordigt.

Bij het CBL zijn aangesloten:

Albert Heijn | Aldi | Bidfood | Boni Markten | Boon Sliedrecht | Coop Supermarkten | Detailresult | Hoogvliet | Jan Linders | Jumbo Supermarkten | De Kweker | Lekkerland | Lidl Nederland | Makro Nederland | Nettorama | NS Stations Retail Bedrijf | PLUS Retail | Poiesz Supermarkten | Sligro | Spar | Vakcentrum | Groothandel in Levensmiddelen Van Tol | Vomar Voordeelmarkt